

Czy Małopolska jest smart?

Naszym celem jest Małopolska bezpieczna, dobrze skomunikowana, przedsiębiorcza, otwarta na inwestycje – taka, która służy mieszkańcom, tworzy warunki do realizacji planów i daje szansę osiągnąć sukces na każdym polu. Małopolanie to ludzie pracowici, kreatywni i ambitni, otwarci na współpracę, na rozwój. Chcemy, by to Małopolska była dla nich najlepszym miejscem do życia – mówi Łukasz Smółka, Marszałek Województwa Małopolskiego.

**Łukasz Smółka,
Marszałek Województwa
Małopolskiego**

Inteligentne miasto – o tym wszyscy mówią. Czy regiony i mniejsze miejscowości nie zasługują na tytuł Smart?

ŁS: W Małopolsce wychodzimy z założenia, że droga do bycia „smart” jest otwarta dla wszystkich. Już teraz z każdej strony otaczają nas rozwiązania, które określamy w ten sposób. Korzystamy z telefonów, które są smart, z inteligentnych samochodów, mieszkamy w domach wyposażonych w najnowsze zdobycze technologii. Nikogo nie dziwi, że czekając na autobus czy pociąg sprawdzamy cyfrowe tablice informujące o najbliższych połączeniach, kupujemy bilety przez aplikacje w międzyczasie załatwiając różne sprawy przez Internet, a stan zdrowia monitorujemy nosząc inteligentne opaski. Te proste przykłady dobrze ilustrują to, jak obecnie rozumiemy koncepcję smart. Są to innowacyjne narzędzia, rozwiązania i technologie, które mają uczynić nasze życie łatwiejszym, lepszym, pozwolić na oszczędność pieniędzy, czasu. W centrum idei „smart”, również „smart city”, jest człowiek. To podejście jest mi bardzo bliskie, bo pracując dla Województwa Małopolskiego, dla Małopolan, wychodzę z takiego samego założenia. Najważniejszy jest dla mnie człowiek: jego bezpieczeństwo, zdrowie, komfort i jakość życia, szanse na rozwój. Jeżeli więc przyjmujemy, że miasta, które są smart to te przyjazne swoim mieszkańcom, wprowadzające rozwiązania poprawiające komfort i jakość ich życia oraz zwiększające efektywność wykorzystania zasobów – to na pytanie, czy regiony i mniejsze miejscowości również mogą być smart, należałoby odpowiedzieć: z pewnością mogą do tego dążyć, a wiele już od dawna podejmuje działania zbliżające je do tego celu.

Czy Małopolska jest smart?

ŁS: Małopolska zdecydowanie zmierza w kierunku smart – przede wszystkim prowadząc konsekwentną politykę zrównoważonego rozwoju. Bo jak najbardziej takie właśnie działania, nakierowane na poprawę jakości życia wszystkich mieszkańców poprzez innowacje, prowadzą od lat nie tylko duże ośrodki miejskie, ale również mniejsze miejscowości w całej Małopolsce. Wiele z tych działań jest realizowanych przy wsparciu Samorządu Województwa i Funduszy Europejskich.

Od czego powinno zaczynać się w takim razie kształtowanie „smart region”?

ŁS: W praktyce powinno zaczynać się od działań lokalnych samorządów i podmiotów. Jako Marszałek Województwa uważam, że rola władz regionalnych polega na opracowaniu i wdrażaniu kompleksowej strategii rozwoju oraz wsparcia lokalnych jednostek we wprowa-

dzaniu w życie innowacyjnych rozwiązań. We współpracę nad rozwijaniem „smart region” powinny być także zaangażowane parki naukowo-technologiczne zlokalizowane na terenie regionu. Nacisk w tych wspólnych działaniach powinien być położony na sieciowanie inteligentnych miast oraz przepływ nowoczesnych rozwiązań i technologii pomiędzy nimi, jak również pomiędzy miastami a obszarami podmiejskimi. Bardzo istotna jest także walka z wykluczeniem cyfrowym i technologicznym społeczności mniejszych miejscowości i wsi. Urzeczywistnianie idei „smart region”, zaznaczymy, wymaga także budowania świadomości wśród mieszkańców. Wdrażanie innowacji, rozwiązań dla problemów i wyzwań w codziennym życiu musi opierać się nie tylko na zbieraniu i analizie danych, ale także na konsultacjach z mieszkańcami, na ich uczestnictwie w tym procesie.

Pomówmy o rozwoju innowacji. Małopolska już jakiś czas temu wybrała kilka wiodących inteligentnych specjalizacji.

ŁS: Małopolska ma siedem inteligentnych specjalizacji, w skrócie: MIS, czyli tzw. domen specjalizacyjnych. Każda ze specjalizacji sprowadza się do kilku, kilkunastu dziedzin i ma przypisany cel ogólny. Prace nad uszczegółowieniem Małopolskich Inteligentnych Specjalizacji były prowadzone przez zespół doradczy, na zasadzie zlecenia eksperckiej usługi badawczej. Zarząd Województwa Małopolskiego, w imieniu którego prace nad dokumentem koordynował Departament Nadzoru Właścicielskiego i Gospodarki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego nie ingerował w prace nad uszczegółowieniem ani nie formułował oczekiwań w zakresie zawartości katalogu MIS – zgodnie z zasadą oddolności, kluczową dla Procesu Przedsiębiorczego Odkrywania, czyli PPO.

Jakie to specjalizacje?

ŁS: Nasze inteligentne specjalizacje to Nauki o życiu (Life Science), Energia zrównoważona, Technologie informacyjne i komunikacyjne, w tym multimedia (ICT), Chemia, Produkcja metali i wyrobów metalowych (z wyłączeniem maszyn i urządzeń), Elektrotechnika i przemysł maszynowy oraz Przemysły kreatywne oraz czasu wolnego. Te specjalizacje pełnią funkcję innowacyjnych kół zamachowych. Wokół nich budujemy nie tylko nasz autorski model PPO, ale też stawiamy na ich silną komunikację na zewnątrz, np. w partnerstwach i organizacjach międzynarodowych, gdzie skupiamy się na budowaniu potencjału w tematach bezpośrednio wchodzących w katalog inteligentnych specjalizacji. Przykładem może być tu wodór, który jest częścią inteligentnej specjalizacji Energia zrównoważona. Na tym polu osiągamy liczne sukcesy w ramach aktywności w Inicjatywie Awangarda, współkoordynując Projekt Pilotażowy Wodór. Łączy on regiony o podobnym potencjale i zainteresowaniach, umożliwiając tworzenie konsorcjów projektowych i wymianę wiedzy i doświadczeń. Dzięki zaangażowaniu do takich przedsięwzięć małopolskich przedsiębiorców jesteśmy w stanie aktywnie wpływać na wzrost regionalnej innowacyjności.

Co te specjalizacje przyniosły?

ŁS: Inwestowanie w precyzyjnie określone obszary pozwala nam optymalizować działania na rzecz rozwoju gospodarczego. Skupienie działań inwestycyjnych na konkretnych obszarach gospodarki pozwala też na lepsze wykorzystanie zasobów i środków finansowych.

Czy wszystkie zaprojektowane specjalizacje sprawdziły się i będą dalej tworzone?

ŁS: Od 2024 r. nastąpiła rekonfiguracja platform specjalizacyjnych. Województwo zleciło usługę ekspercką, której efektem były zmiany w modelu prowadzenia PPO. Zamiast planowanych siedmiu, utworzone zostaną ostatecznie cztery platformy specjalizacyjne, które zostały zróżnicowane w oparciu o poziom dziedzin. Oznacza to, że dziedziny wchodzące w skład jednej inteligentnej specjalizacji mogły znaleźć się w różnych platformach w zależności od ich charakteru i tematu. Powstanie czterech platform poprzedziły wieloetapowe dyskusje i warsztaty prowadzone z zaangażowanymi interesariuszami, ekspertami i przed-

stawicielami jednostek UMWM. Natomiast najogólniej rzecz ujmując, nasze dotychczasowe obserwacje potwierdzają prawidłowy dobór priorytetów rozwojowych. Musimy jednocześnie brać pod uwagę, że zmieniające się technologie, głównie w zakresie cyfryzacji, wyznaczają dodatkowe pola do pilnego wdrażania odpowiednich działań, niezależnie od wyznaczonych specjalizacji. Obejmują one m.in. takie zagadnienia jak cyberbezpieczeństwo, automatyzacja procesów w firmach, rozwiązania chmurowe, e-commerce, kontakty i obsługa klientów czy analityka biznesowa.

Jak w takim razie rozwój innowacji mógłby przełożyć się na konkretne rozwiązania smart wprowadzane w Małopolsce?

ŁS: Możemy dalej rozwijać usługi cyfrowe, przyspieszyć transformację systemu elektroenergetycznego, unowocześniać infrastrukturę, w tym również energetyczną i transportu na poziomie samorządów lokalnych. Z pewnością będziemy również prowadzić działania zmierzające do podniesienia atrakcyjności i konkurencyjności regionu w skali kraju i Europy. Szeroko rozumiany rozwój powinien dotyczyć także podmiotów koordynujących i wspierających innowacyjne rozwiązania, jak również przepływ tych rozwiązań pomiędzy różnymi elementami sieci, a więc miast i mniejszych miejscowości w regionie, poprzez np. parki naukowo-technologiczne, przemysłowe, inkubatory technologiczne, podmioty świadczące specjalistyczne usługi z zakresu doradztwa i przestrzennego transferu technologii.

Jakie kierunki rozwoju Smart mogą być najistotniejsze dla mieszkańców Małopolski?

ŁS: Na pewno rozwiązania komunikacyjne, w szczególności usługi cyfrowe. Kluczowa z punktu widzenia mieszkańców będzie energetyka wodorowa i jej rozwój – tania energia będzie kluczowym czynnikiem budowania przewag konkrecyjnych regionów i zapewnienia komfortu życia codziennego.

Czy inteligentne rozwiązania lepiej wprowadzać globalne dla wszystkich, czy może punktowe, bardziej dopasowane – dla wybranych?

ŁS: Każdy obszar – region, subregion, miasto – posiada swoją specyfikę, swoje wewnętrzne potencjały, które powinien wzmocnić i na których powinien rozwijać swoje przewagi. Nie można więc opierać się na globalnych rozwiązaniach. Jednocześnie musimy pamiętać, że nadmierne rozproszenie strategii rozwoju może doprowadzić w skrajnych przypadkach do działań, które będą się wzajemnie wykluczać. Trzeba tu szukać przysłowiowego „złotego środka”. Zbierać dane, starannie je analizować i dobierać najlepsze rozwiązania, przewidując ich konsekwencje.

Jak może wyglądać Smart Małopolska w niedalekiej przyszłości?

ŁS: Naszym celem jest Małopolska bezpieczna, dobrze skomunikowana, przedsiębiorcza, otwarta na inwestycje – taką, która służy mieszkańcom, tworzy warunki do realizacji planów i daje szansę osiągnąć sukces na każdym polu. Małopolanie to ludzie pracowici, kreatywni i ambitni, otwarci na współpracę, na rozwój. Chcemy by region był dla nich najlepszym miejscem do życia. Do tego potrzebne są odważne i mądre projekty, inwestycje, które będą napędzać gospodarkę i konsekwentna realizacja strategii zrównoważonego rozwoju regionalnego.